

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 146/2011-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. S., S., zastúpeného advokátom JUDr. D. M., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a vlastníť majetok podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 16 Co 140/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2011 doručená sťažnosť J. S., S. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a vlastníť majetok podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v konaní vedenom Krajským súdom v Prešove (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 16 Co 140/2010. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 16. marca 2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že kúpnu zmluvou z 27. júna 2008 sťažovateľ kúpil od F. B. (ďalej len „predávajúci“) polovičný spoluvlastnícky podiel z pozemku v S. Neskôr bola sťažovateľovi doručená žaloba M. a A. O. (ďalej len „žalobcovia“), ktorou sa domáhali určenia, že oni sú vlastníkami spoluvlastníckeho podielu, pretože ho údajne nadobudli vydržaním na základe neformálnej kúpnej zmluvy údajne uzavretej 6. marca 1966. Rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 81/2009-180 z 5. mája 2010 bolo žalobe vyhovené. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 16 Co 140/2010 z 9. decembra 2010 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

Sťažovateľ považuje rozsudok krajského súdu za porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu.

Predávajúci bol zapísaný ako vlastník, ktorý nehnuteľnosť nadobudol od svojho otca dedením rovnako, ako aj jeho predchodca. Sťažovateľ teda dobromyseľne nadobudol vlastníctvo od predávajúceho ako legitímneho vlastníka. Rozsudkami všeobecných súdov bol sťažovateľ zbavený vlastníctva nadobudnutého zákonným spôsobom. Vzniká preto otázka, či možno niekoho potom, ako majetok dobromyseľne nadobudol od osoby zapísanej v katastri nehnuteľností, vlastníctva zbaviť s poukazom na to, že v skutočnosti táto osoba vlastníkom nebola. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na niektoré závery českých súdov.

Odhladnuc od dosiaľ uvedeného všeobecne súdy pochybili aj nesprávnou interpretáciou inštitútu ochrany dobromyseľného nadobúdateľa, ktorý nadobudol vlastníctvo od nepravého dediča v zmysle ustanovenia § 486 Občianskeho zákonníka. Nesprávnou

interpretáciou tohto ustanovenia považovali predávajúceho za pravého dediča, avšak s tým, že zdedil niečo, čo v skutočnosti porúčiteľovi nepatriło a čo preto zdediť nemal.

Napokon sťažovateľ namieta, že žalobca podľa príslušnej právnej úpravy nemohol vôbec vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti nadobudnúť vydržaním k 1. aprílu 1983, a to vzhľadom na ustanovenie § 135a Občianskeho zákonníka v znení vtedy účinnom, pretože podľa tohto znenia Občianskeho zákonníka uplynutím zákonnej lehoty držby nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku vydržaním ten, kto držbu vykonával, ale štát. Neskoršia držba už nemohla vyvolať právne účinky vydržania.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 16 Co 140/2010 s tým, aby bol rozsudok krajského súdu z 9. decembra 2010 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Požaduje tiež náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 314,18 €.

Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 16 Co 140/2010 z 9. decembra 2010 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 81/2009-180 z 5. mája 2010. Podľa názoru krajského súdu podstatou odvolacích námietok sťažovateľa boli okolnosti súvisiace najmä s tým, že sťažovateľ bol dobromyseľný v tom, že oprávnené a v súlade so zákonom nadobúda vlastníctvo od vlastníka zapísaného v katastri nehnuteľností, teda s ohľadom na zásadu ochrany dobromyseľného nadobúdateľa tak vo všeobecnosti, ako aj osobitne podľa § 486 Občianskeho zákonníka v súvislosti s nadobudnutím vlastníctva od nepravého dediča. Okrem toho namietal, že žalobcovia od 1. apríla 1983 nespĺnili zákonné podmienky vydržania vlastníctva voči štátu podľa § 134 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. januára 1992. Poukazovali aj na skutočnosť, že dobromyseľnosť ich držby sa opierala o neformálnu kúpnu zmluvu zo 6. marca 1966 uzavretú s pôvodným vlastníkom bez toho, aby sa urobil o tom zápis v evidencii nehnuteľností. V súvislosti s názorom sťažovateľa, podľa ktorého uplynutie vydržacej lehoty založenej na neformálnej kúpnej zmluve znamenalo nadobudnutie spornej nehnuteľnosti štátom, pričom od 1. apríla 1983 žalobcovia už nespĺnili zákonnú podmienku vydržania vlastníctva voči štátu podľa § 134 Občianskeho

zákonníka účinného od 1. januára 1992, treba uviesť, že bolo potrebné vychádzať z ustanovenia § 868 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa posudzujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992, ale vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa posudzujú podľa doterajších predpisov. V období od 1. januára 1992 bolo preukázané, že žalobcovia splnili podmienky na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, pretože so zreteľom na všetky okolnosti boli dobromyseľní v tom, že im vec patrí a mali vec v nepretržitej držbe po dobu viac ako desať rokov. Možno akceptovať záver, že žalobcovia vstúpili do užívania spornej nehnuteľnosti uzavretím neformálnej zmluvy 6. marca 1966. Občiansky zákoník v znení účinnom od 1. apríla 1964 neupravoval možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, a to až do novelizácie účinnej od 1. apríla 1983. Podľa novely vlastníctvo k pozemku alebo jeho časti bolo možné nadobudnúť vydržaním, avšak iba v prospech štátu. Na základe novej právnej úpravy vydržania účinnej od 1. januára 1992 mohol držiteľ pozemku nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním za predpokladu, že bol držiteľom oprávneným a uplynula doba desať rokov, počas ktorých mal vec v držbe. V zmysle § 872 ods. 6 Občianskeho zákonníka si držiteľ mohol započítať do vydržacej doby aj dobu, po ktorú mal nehnuteľnosť v držbe on alebo jeho právny predchodca aj pred účinnosťou novely. K tomu, aby nastali účinky vydržania, nemusela preto celá vydržacia doba uplynúť až po 1. januári 1992, ale účinky vydržania nemohli nastať skôr ako uvedeným dňom. Vzhľadom na zistené skutočnosti bolo dôvodné uzavrieť, že žalobcovia spornú nehnuteľnosť nerušene a dobromyseľne užívali od roku 1966, teda viac ako desať rokov, a preto nadobudli vlastnícke právo vydržaním. Nebolo možné súhlasiť so sťažovateľom tvrdiacim, že žalobcovia mohli vlastníctvo vydržať len pre štát, nie pre seba. Rovnako nebolo možné súhlasiť ani s námietkou ochrany dobromyseľného nadobúdateľa od nepravého dediča. Právneho predchodcu sťažovateľa nie je možné považovať za nepravého dediča, pretože nesporne bol dedičom oprávneným.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia

a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd považuje závery všeobecných súdov za dostatočne zargumentované a presvedčivé. V nijakom prípade ich nemožno považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené, a preto niet ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol.

V podstate ide o to, že na namietané právne otázky má sťažovateľ odlišný názor ako všeobecné súdy. Táto skutočnosť však sama osebe bez ďalšieho nemôže znamenať porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. Hoci takú právnu interpretáciu dotknutých ustanovení Občianskeho zákonníka, akú zastáva sťažovateľ, možno považovať nepochybne za legitímnu a možnú, rovnako treba posudzovať aj právnu interpretáciu všeobecných súdov. Žiadna z nich sa nejaví ako ústavne nekonformná.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2011